

ЗАКОН

О ПОТВРЂИВАЊУ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ АЗЕРБЕЈЏАН О СОЦИЈАЛНОЈ СИГУРНОСТИ

Члан 1.

Потврђује се Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Азербејџан о социјалној сигурности, који је потписан у Београду и Бакуу, 7. априла 2022. године, у оригиналу на српском, азербејџанском и енглеском језику.

Члан 2.

Текст Споразума између Владе Републике Србије и Владе Републике Азербејџан о социјалној сигурности у оригиналу на српском језику гласи:

**СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ
ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И
ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ АЗЕРБЕЈЏАН
О СОЦИЈАЛНОЈ СИГУРНОСТИ**

Влада Републике Србије и Влада Републике Азербејџан у даљем тексту:
„стране уговорнице”

вођене спремношћу да уреде међусобне односе у области социјалне
сигурности,

договориле су се о следећем:

ДЕО I

Опште одредбе

Члан 1.

Дефиниције

(1) У овом споразуму изрази имају следеће значење:

1) „држављанин”

- у односу на Републику Србију, лице са држављанством Републике Србије
у складу са њеним правним прописима;

- у односу на Републику Азербејџан, лице са држављанством Републике
Азербејџан у складу са њеним правним прописима;

2) „правни прописи”

закони и други нормативни правни акти, који се односе на област социјалне
сигурности из члана 2. овог споразума;

3) „надлежни органи”

министарства надлежна за примену правних прописа из члана 2. овог
споразума;

4) „надлежни носиоци”

органи или институције надлежни за примену правних прописа из члана 2. овог
споразума;

5) „орган за везу”

орган одређен за ефикасно спровођење овог споразума;

6) „осигураник” – лице које је осигурано, или је било осигурано у складу са правним прописима страна уговорница;

7) „стаж осигурања” – било који период за који су плаћени доприноси за социјално осигурање према правним прописима једне стране уговорнице, као и сви други периоди који се признају као еквивалентни периоду за који су плаћени доприноси према тим правним прописима;

8) „пензијски капитал” – износ који се дефинише као пензијски капитал према правним прописима Републике Азербејџан;

9) „пензије” – новчани износ одређен према правним прописима страна уговорница наведеним у члану 2. овог споразума;

10) „пребивалиште” – место сталног боравка, односно место сталног становања у складу са правним прописима страна уговорница;

11) „члан породице” – лице одређено као такво према правним прописима оне стране уговорнице чији се правни прописи примењују.

(2) Остали изрази који нису утврђени у овом члану имају значење које им припада према правним прописима страна уговорница.

Члан 2.

Правни прописи на које се Споразум примењује

(1) Овај споразум се примењује на следеће правне прописе:

у односу на Републику Србију на:

- 1) област пензијског и инвалидског осигурања;

у односу на Републику Азербејџан на:

- 1) област пензијског осигурања,
- 2) област социјалног осигурања ради пружања пензија.

(2) Овај споразум се односи на сва нормативна правна акта којима се врше измене, замене или допуне правних прописа из става 1. овог члана.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, овај споразум се односи и на правне прописе којима се проширује предмет постојећих правних прописа стране уговорнице на нове категорије лица или на нове пензије, осим ако надлежни орган те стране уговорнице не обавести писменим путем надлежни орган друге стране уговорнице у року од три месеца од ступања на снагу тих правних прописа да се овај споразум не примењује на нове категорије лица или на нове пензије.

(4) Овај споразум се не односи на војна лица и на лица изједначена са њима у погледу пружања пензија у складу са правним прописима Републике Азербејџан, на чланове њихових породица, као и на друге категорије радника и чланове њихових породица, за које су, у складу са правним прописима Републике Азербејџан, прописане посебне норме за пружање пензија, а такође се не односи на случајеве када је пензија утврђена по службеној дужности.

Члан 3.

Лица на која се Споразум примењује

Овај споразум се примењује на држављане страна уговорница на које се примењују или су се примењивали правни прописи једне или обе стране уговорнице и на чланове њихових породица.

Члан 4.

Једнак третман

(1) Уколико овим споразумом није другачије предвиђено, према лицима из члана 3. овог споразума се приликом примене правних прописа једне стране уговорнице поступа као са држављанима те стране уговорнице.

(2) Околности које су се десиле на територији једне стране уговорнице, а које утичу на остваривање права на пензију на основу правних прописа друге стране уговорнице, узима у обзир та друга страна уговорница као да су се те околности десиле на њеној територији.

Члан 5.

Опште одредбе о исплати пензија

(1) Уколико није другачије предвиђено овим споразумом, пензија која је утврђена према правним прописима једне стране уговорнице, исплаћује се примаоцу пензије који има пребивалиште на територији друге стране уговорнице, или на територији треће државе.

(2) Пензије се не могу умањити, изменити, обуставити или одузети само зато што прималац пензије има пребивалиште на територији друге стране уговорнице, или на територији треће државе.

(3) Одредбе ст. 1. до 2. овог члана не примењују се:

- у односу на Републику Србију - на разлику између утврђене пензије и најнижег износа пензије, уколико је висина утврђене пензије мања од најнижег износа пензије;

- у односу на Републику Азербејџан - на додатак пензије из осигурања, као и на разлику између висине утврђене пензије и најнижег износа пензије, уколико је висина утврђене пензије мања од најнижег износа пензије.

(4) Лица, која имају право на добијање износа пензија које прималац пензије због своје смрти није примио, подносе захтев и документе наведене у правним прописима за исплату тих износа надлежном носиоцу једне од страна уговорница.

(5) Надлежни носилац једне стране уговорнице који врши исплату пензија на територију друге стране уговорнице, сноси трошкове њиховог трансфера.

Члан 6.

Исплата пензија

(1) На захтев примаоца пензије, утврђена пензија се може исплаћивати на територији стране уговорнице која ју је утврдила, или трансферисати на територију друге стране уговорнице у којој корисник пензије има пребивалиште, на начин утврђен Административним споразумом предвиђеним чланом 11. став 1. овог споразума.

(2) Уколико прималац пензије има пребивалиште на територији треће државе, исплата пензије утврђене у складу са правним прописима једне од страна уговорница врши се на следећи начин:

- у односу на Републику Србију - под истим условима као и својим држављанима;
- у односу на Републику Азербејџан - по избору корисника на њеној територији, или се трансферише на територију Републике Србије.

(3) Надлежни носилац једне стране уговорнице трансферише пензије према овом споразуму примаоцу пензије на територију друге стране уговорнице у еврима (EUR) или доларима (USD).

ДЕО II

Правни прописи који се примењују

Члан 7.

Општа одредба

На осигуранике, на које се односи овај споразум, примењују се искључиво правни прописи оне стране уговорнице на чијој територији су запослени по уговору о раду или обављају самосталну делатност, уколико другачије није предвиђено овим споразумом.

Члан 8.

Посебне одредбе

(1) На осигуранике, који су истовремено запослени по уговору о раду или обављају самосталну делатност на територији обеју страна уговорница, примењују се правни прописи оне стране уговорнице на чијој територији ови осигураници имају пребивалиште.

(2) На осигуранике који су запослени по уговору о раду на територији једне стране уговорнице, а на територији друге стране уговорнице обављају самосталну делатност, примењују се правни прописи оне стране уговорнице на чијој територији осигураници раде.

(3) На осигуранике, који су запослени по уговору о раду код послодавца на територији једне стране уговорнице и који су упућени од стране тог послодавца на територију друге стране уговорнице да раде одређени период, примењују се правни прописи прве стране уговорнице за време упућивања, али не дуже од 24 месеца. На основу сагласности надлежних органа у појединим случајевима наведени рок може бити продужен, али не више од 24 месеца.

(4) Одредбе става 3. овог члана примењују се и на осигуранике који обављају самосталну делатност.

(5) На запослене у дипломатским мисијама и конзуларним представништвима страна уговорница, као и на њихову приватну кућну послугу, примењују се одредбе Бечке конвенције о дипломатским односима од 18. априла 1961. године, односно Бечке конвенције о конзуларним односима од 24. априла 1963. године.

(6) На чланове посаде пловила примењују се правни прописи оне стране уговорнице под чијом је заставом пловило.

(7) На лица запослена на пословима утовара, истовара или поправке пловила, примењују се правни прописи стране уговорнице на чијој се територији лука налази.

(8) На путујуће особље послодавца који обавља међународни транспорт на територији обе стране уговорнице, примењују се правни прописи оне стране уговорнице на чијој територији је послодавац регистрован.

(9) На чланове посаде ваздухоплова примењују се правни прописи оне стране уговорнице на чијој је територији ваздухоплов регистрован.

(10) Надлежни органи страна уговорница могу дозволити изузетке од одредаба ст. 3. и 4. овог члана на основу узајамног договора.

ДЕО III

Посебне одредбе о пензијама

Члан 9.

Утврђивање права на пензију

(1) Под условом да другачије није предвиђено овим споразумом, свака страна уговорница утврђује право на пензију на основу:

- у односу на Републику Србију - стажа осигурања
- у односу на Републику Азербејџан - стажа осигурања или пензијског капитала

навршеног у складу са њеним правним прописима на њеној територији.

(2) Када нису испуњени услови за остваривање права на пензију на основу стажа осигурања навршеног према правним прописима једне стране уговорнице на њеној територији, надлежни носилац те стране уговорнице узима у обзир и стаж осигурања навршен према правним прописима и на територији друге стране уговорнице, под условом да се тај стаж не преклапа.

(3) Осигуранику једне од страна уговорница који, и поред примене става 2. овог члана, не испуњава услове за стицање права на пензију, надлежни носилац узима у обзир и стаж осигурања навршен у трећој држави са којом та страна уговорница има закључен споразум о социјалној сигурности.

(4) Приликом утврђивања права на пензију према правним прописима једне стране уговорнице у вези са радом у одређеној професији, на одређеном радном месту, или у одређеним условима рада, одговарајући периоди рада навршени према правним прописима и на територији друге стране уговорнице узимају се у обзир као периоди стажа осигурања навршени по општим прописима.

(5) Уколико стаж осигурања навршен у складу са правним прописима и на територији једне од страна уговорница износи мање од 12 месеци, пензија се не утврђује, осим у случајевима када тај стаж осигурања даје право на пензију.

Члан 10.

Обрачунавање пензија

(1) Надлежни носилац стране уговорнице обрачунава износ пензије:

- а) - у односу на Републику Србију - на основу стажа осигурања
 - у односу на Републику Азербејџан – на основу стажа осигурања или пензијског капитала

навршеног према њеним правним прописима на њеној територији, ако су услови за остваривање права на пензију испуњени искључиво према тим правним прописима;

б) сразмерно узимајући у обзир однос дужине стажа осигурања навршеног према својим правним прописима на својој територији и укупне дужине сабраног стажа осигурања,

и у том случају:

- надлежни носилац обрачунава теоретски износ пензије који би могао да се оствари, као да је укупан стаж осигурања навршен према његовим правним прописима које примењује

и

- затим, на основу теоретског износа обрачунатог у складу са претходном алинејом, утврђује висину пензије која се исплаћује на основу односа између дужине стажа осигурања навршеног према правним прописима које примењује и укупне дужине стажа осигурања.

(2) Приликом обрачуна износа пензије, надлежни носилац стране уговорнице узима у обзир само приходе или доприносе који се односе на периоде осигурања навршене на његовој територији према правним прописима које примењује.

ДЕО IV

Сарадња страна уговорница

Члан 11.

Административни споразум

(1) Надлежни органи страна уговорница закључују Административни споразум за примену овог споразума.

(2) Надлежни органи страна уговорница Административним споразумом из става 1. овог члана наводе надлежне носиоце и органе за везу.

Члан 12.

Размена информација и узајамна помоћ

(1) Надлежни органи, надлежни носиоци и органи за везу страна уговорница, у оквиру својих надлежности, размењују информације и пружају узајамну помоћ једни другима у примени овог споразума.

(2) Одлуке о инвалидности (о процени инвалидности), на основу медицинске документације, доноси надлежни носилац оне стране уговорнице према чијим правним прописима се утврђује и исплаћује пензија.

(3) Надлежни носилац једне стране уговорнице приликом процене инвалидности узима у обзир медицинску документацију издату од стране надлежног носиоца или одговарајуће медицинске установе друге стране уговорнице.

(4) Процену инвалидности неопходну према правним прописима једне стране уговорнице лица које има пребивалиште на територији друге стране уговорнице, врши на захтев надлежног носиоца одговарајућа институција према пребивалишту лица на територији друге стране уговорнице, без накнаде трошкова по том основу.

(5) Документе, неопходне за остваривање и коришћење права на пензију, које издају званични органи једне стране уговорнице, друга страна уговорница признаје без легализације.

Члан 13.

Поверљивост размењених информација

Информације о лицу које једна страна уговорница доставља другој страни уговорници, у складу са овим споразумом, користе се искључиво за примену овог споразума. Разматрање, обраду и чување личних података, надлежни носилац стране уговорнице коме су ти подаци достављени, врши у складу са својим правним прописима о заштити података о личности.

Члан 14.

Језик и кореспонденција

(1) Надлежни орган, надлежни носилац, или орган за везу једне стране уговорнице не сме да одбије захтев или документ само зато што је сачињен на службеном језику друге стране уговорнице или на енглеском језику.

(2) Надлежни органи, надлежни носиоци и органи за везу страна уговорница могу да врше преписку једни с другима као и са било којим лицем, без обзира где лице борави, кад је то неопходно за примену овог споразума или правних прописа на које се овај споразум примењује. Преписка се може водити на службеном језику једне или друге стране уговорнице, или на енглеском језику.

Члан 15.

Подношење захтева и докумената

(1) Захтев за утврђивање, поновни обрачун и исплату пензије, поднет према правним прописима једне стране уговорнице, сматра се истовремено и захтевом за утврђивање, поновни обрачун и исплату пензије према правним прописима друге стране уговорнице, осим уколико осигураник не захтева утврђивање, поновни обрачун и исплату пензије само од једне стране уговорнице.

(2) Захтеви, жалбе, документи, неопходни за примену овог споразума, које је осигураник или прималац пензије поднео надлежном органу, надлежном носиоцу, или органу за везу једне стране уговорнице, сматрају се поднетим на тај дан, одговарајућем органу друге стране уговорнице.

(3) Време, потребно за доставу захтева, жалби и докумената, потребних за спровођење овог споразума између надлежних органа и надлежних носилаца страна уговорница, није укључено у рокове разматрања захтева, жалби, докумената и доношења одлуке у складу са правним прописима страна уговорница.

Члан 16.

Преплаћени износ

Надлежни носилац једне стране уговорнице који је исплатио пензију у износу већем од прописаног и обуставио њену исплату, може затражити од надлежног носиоца друге стране уговорнице да одбије преплаћен износ из пензије коју исплаћује, на начин и у износу утврђеним у складу са правним прописима које примењује.

Члан 17.

Решавање спорова

Неслагања и спорове који могу настати у примени овог споразума решавају договором надлежни органи страна уговорница.

ДЕО V

Прелазне и завршне одредбе

Члан 18.

Прелазне одредбе

(1) Право на пензију у складу са овим споразумом остварује се од датума његовог ступања на снагу.

(2) Приликом утврђивања права на пензију у складу са одредбама овог споразума, у обзир се узима стаж осигурања навршен пре датума ступања на снагу овог споразума.

(3) Овај споразум се примењује и на осигуране случајеве настале пре његовог ступања на снагу.

(4) У вези са применом члана 8. ст. 3. и 4. овог споразума, период упућивања лица које је радило на територији једне стране уговорнице пре ступања овог споразума на снагу, почиње да тече од дана ступања на снагу овог споразума.

Члан 19.

Измене и допуне

Измене и допуне овог споразума могу се вршити на основу узајамне сагласности страна уговорница, у форми засебног споразума.

Члан 20.

Ступање на снагу и важење Споразума

- (1) Овај споразум се закључује на неодређено време.
- (2) Овај споразум подлеже потврђивању.
- (3) Овај споразум ступа на снагу првог дана у месецу након истека месеца у којем су дипломатским путем размењени инструменти о потврђивању.
- (4) Свака страна уговорница има право да откаже споразум тако што ће о томе обавестити другу страну уговорницу дипломатским путем у писменој форми. Овај споразум престаје да важи последњег дана године у којој је послато обавештење, под условом да је такво обавештење упућено најкасније шест месеци пре истека те године.
- (5) У случају престанка важења овог споразума, остају на снази права на пензију или исплату пензије стечена у складу са његовим одредбама, а захтеви за пензију поднети пре престанка његовог важења, подлежу решавању у складу са његовим одредбама.

Сачињено у Београду и Бакуу, дана 7. априла 2022. године, у по два оригинална примерка, сваки на српском, азербејџанском и енглеском језику, при чему сви текстови имају једнаку снагу.

У случају неслагања у тумачењу, предност има текст на енглеском језику.

За Владу Републике Србије

За Владу Републике Азербејџан

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Међународни уговори”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 1. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује њен међународни положај и односе са другим државама и међународним организацијама и у члану 99. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, према коме Народна скупштина потврђује међународне уговоре кад је законом предвиђена обавеза њиховог потврђивања.

II. РАЗЛОЗИ ЗБОГ КОЈИХ СЕ ПРЕДЛАЖЕ ПОТВРЂИВАЊЕ СПОРАЗУМА

Област социјалне сигурности између Републике Србије и Републике Азербејџан није регулисана међународним споразумом. У фебруару 2020. године две стране су отпочеле преговоре за закључивање споразума о социјалној сигурности у циљу свеобухватне заштите осигураника и корисника права на територији обе државе. Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Азербејџан о социјалној сигурности и Административни договор за примену Споразума су усаглашени током три рунде преговора. Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Азербејџан о социјалној сигурности је потписан током видео-конференције у Београду и Бакуу, 7. априла 2022. године.

Споразум регулише област пензијског и инвалидског осигурања.

Овај споразум садржи решења која су у складу са важећим законодавством Републике Србије, као и општеприхваћеним принципима у овој области.

Основни принципи заступљени кроз одредбе Споразума су: једнакост поступања; примена правних прописа државе запослења на утврђивање обавезе за спровођење социјалног осигурања – са изузетком спровођења социјалног осигурања упућених лица, лица запослена код међународних превозника, као и запослени у државној служби; принцип осигурања – који омогућава да терет давања из социјалног осигурања сноси она држава чији је осигураник у питању; сабирање периода осигурања навршених у обе државе уговорнице ради остваривања права на давања; непосредна исплата стечених давања кориснику који је остварио право на давања (пензија).

Потврђивањем Споразума омогућује се његово ступање на снагу, онако како је прописано чланом 20. Споразума.

III. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА ИЗВРШЕЊЕ СПОРАЗУМА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије.